

de províncies donà a França una solució d'equilibri social), el SECRETARI (la relació a establir entre el govern central i els catalans és un problema de dret polític que es basa sovint en una fórmula tradicional d'equilibri, la qual ha de permetre l'evolució i la defensa enfront de possibles abusos del poder; el mateix problema polític es plantejà a la mateixa època a d'altres indrets), F. SOLDEVILA (tem que el Comunicant no hagi estat potser víctima de la mateixa abundor de documents i s'hagi vist obligat a negligir una mica la reacció dels catalans davant els abusos del comte-duc d'Olivares), el COMUNICANT (Richelieu es limità al principi a fomentar la República catalana, però després les lluites internes entre els catalans el dugueren a l'anexió), i el Sr. SOLDEVILA (la fermentació social és indubtable, però la desunió desaparegué en haver d'afrontar la guerra; aquesta fou jutjada per Mello i Feliu de la Peña semblantment a com ho féu Bofarull). — R. GUBERN I DOMÈNECH, Secretari.

24 maig 1954: Llengua i Literatura. — Presideix el Sr. R. ARAMON I SERRA.

El Sr. JOSEP MIRACLE exposa la seva comunicació sobre *Escrits inèdits i apòcrifs d'Àngel Guimerà*. Comença dient que el fet de treballar actualment en la biografia de Guimerà ha donat lloc que es trobés en presència d'uns escrits inèdits i d'uns altres d'apòcrifs del gran poeta. Enric Cubas, en el seu *Epistolari*, i F. Caravaca, en la seva biografia *Àngel Guimerà, poeta de Catalunya*, citen una desena de poesies castellanes de Guimerà trobades entre els papers de Ramon i Vidales. El Sr. Miracle diu que aquests papers s'han perdut i, per tant, no els ha poguts consultar. Però en un article publicat a «L'Escena Catalana» el 1924, S. Bonavia (pare) diu que Guimerà havia escrit composicions castellanes, que no es publicaren i que Guimerà recollí i féu relligar en un volum. El Comunicant trobà aquest volum a la biblioteca que havia estat de Guimerà. Hi ha setanta-cinc poesies en castellà i trenta-dues en català escrites entre els anys 1865 i 1870. Falta el primer full, on devia haver-hi el nom. Creu que la mutilació ha estat feta pel mateix Guimerà, perquè es tractava d'un volum de joventut. El Sr. Miracle les creu autèntiques per les raons següents: 1) les composicions editades per Cubas i Caravaca es troben en aquest llibre; 2) el text de la nota que acompanya la composició *Dedicada a mi hermano Julio*, el 10 febrer 1867, essent cosa demostrada que Guimerà tingué un sol germà que morí en aquella data, i 3) el caràcter de la lletra, sobretot a les darreres pàgines, escrites amb menys cura. Els primers versos catalans es troben barrejats amb molts d'altres de castellans. S'observa una caiguda vertical en els versos catalans; per falla de l'idioma. La primera composició catalana és *Lo vectigal de la carn* (2-III-1869), que donà a conèixer a «La Gramalla» el 1870. El llibre es clou amb una sèrie de *Romans històrics*, dels quals només ha estat publicat el darrer, titulat *La conquesta de València*. Quant als escrits apòcrifs, el Sr. Miracle diu que les obres teatrals de Guimerà que es troben a la col·lecció del Sr. Sedó no són autògrafes, sinó manuscrites. L'escriptura és evidentment pròpia d'un copista de teatre, i en aquest cas l'epítet d'autògraf és excessiu. El Comunicant adverteix que a la biblioteca de l'Ateneu hi ha una obra teatral titulada *Justícia divina*, datada el 1903, en la plenitud de l'obra del poeta i atribuïda a ell. És una obra tan dolenta, que no ha pogut ésser escrita per Guimerà. Solament un error en la transcripció del nom pot explicar aquesta confusió, la qual cal tenir en compte per a evitar interpretacions errades en el futur.

Intervenen el PRESIDENT (s'ha de tenir en compte l'ús que Guimerà féu de les dues llengües, els temes que són una imitació i els temes que després es desenvoluparen en la seva poesia catalana) i els Srs. J. FONT I SOLSONA (era corrent al Romea d'arxivar còpies dels manuscrits dels autors teatrals representats), O. CARDONA, J. BONET I MATAS (no creu que el manuscrit on es troben les poesies de Guimerà sigui autògraf, perquè la lletra de Guimerà era molt diferent), i el COMUNICANT (creu que el manuscrit és autògraf i que fou posat en net pel mateix Guimerà). — CARMÉ BOYÉ, Secretari.

4 juny 1954: Història.— Presideix el Sr. FERRAN SOLDEVILA.

El Sr. MANUEL RIU I RIU comença la seva comunicació sobre *Interès històric d'un arxiu local*. Proposa la formació d'una metodologia pràctica orientadora dels historiadors locals; mostra la conveniència que la història local s'adapti als mètodes científics moderns de treball i aplica el mètode a la ciutat de Berga tot fent un breu repàs de la bibliografia i proposant un nou sistema per a la confecció del catàleg del seu arxiu municipal que doni, al mateix temps que la descripció, una idea del contingut de cada un dels lligalls. Ofereix una classificació dels volums per a llur catalogació i assenyala la forma com estructura les possibilitats d'aprofitar els diversos tipus de volums. Compara dos volums de carnisseria (segles XVII-XVIII), parla dels de «Botiga dels pobres», arrendaments (segle XVIII), privilegis i actes, i assenyala les possibilitats de reconstruir, per mitjà d'ells, la política, la societat, l'economia i la cultura de la població des del segle XVI, o sia la vida que molt sovint queda exclosa de les monografies de tipus local i localista.

Intervenien el Sr. E. FORT I COGUL i el PRESIDENT.— R. GUBERN I DOMÈNECH, Secretari.

11 juny 1954: Art i Arqueologia.— Presideix el Sr. J. DE C. SERRA I RÀFOLS.

El Sr. JOAN AINAUD presenta la seva comunicació sobre *El darrer Congrés Arqueològic de França*. Aquest Congrés, que constituïa la sessió 112 de la sèrie, tingué lloc del 24 al 29 de maig passat, i visità —ultra Perpinyà i els seus voltants, Girona i Besalú—, el Rosselló, el Conflent i el Vallespir, i acabà amb la visita a Fontfreda i a Narbona, on fou clausurat. El presidí el Sr. Marcel Aubert, director de la Societat Francesa d'Arqueologia, i el Sr. Paul Deschamps hi actuà com a delegat del Ministre d'Educació Nacional. Amb motiu de la reunió fou inaugurada a Sant Joan el Vell de Perpinyà una exposició d'objectes poc coneguts o restaurats de poc de la Catalunya francesa; entre ells, el frontal d'Orellà, el retaule de Sant Martí d'Envalls, els retaules d'Iravallés i Camelàs, i un fragment de llindar de marbre procedent de Perpinyà, al costat d'obres ben conegudes però poc accessibles, com el meravellós timpà romànic de marbre de Cabestany, a més d'un conjunt molt important de peces d'argenteria catalana i llenguadociana que ha estat objecte de la publicació d'un catàleg general. Pel que fa a monuments restaurats de poc o en curs de restauració, cal assenyalar el palau dels Reis de Mallorca, a Perpinyà, el monestir de Sant Miquel de Cuixà, les pintures romàniques descobertes a Santa Maria d'Arles, els nous fragments apareguts a Sant Martí de Fonollar, el castell i el palau de Cotlliure, els elements pre-romànics de Sant Genís les Fonts, etc., i, ja fora de les terres catalanes, la necròpolis paleocristiana de Sant Just de Narbona i els elements pre-romànics d'interpretació difícil trobats a l'actual pati del palau dels arquebisbes de la mateixa ciutat. Cal destacar la tasca dels investigadors locals, amb el reforç i l'estímul importantíssim del Prof. Marcel Duliat, les activitats dels arquitectes i dels inspectors del Servei de Monuments Històrics, l'impuls admirable donat pel President del Consell General del Departament, Sr. Lluís Nogueres, amb un sentit i un criteri molt segurs. A més de les tasques del Congrés, que s'han de plasmar molt aviat en la publicació d'un gros volum amb una trentena d'estudis monogràfics, hem de destacar l'aparició d'un volum especial de la revista «Études Roussillonaises» dedicat a la catedral de Perpinyà. En el curs del Congrés fou posada de manifest la cordial cooperació entre els estudiosos francesos i catalans i hom evocà sovint amb mots ben elogiosos l'aportació fonamental del Sr. Josep Puig i Cadafalch en l'estudi i la restauració dels monuments rossellonesos, especialment Sant Miquel de Cuixà.

Intervé el PRESIDENT.— F. DURAN I CAÑAMERAS, Secretari.